

ДИТЯЧІ ЗАПИТАННЯ ТА ЯК НА НИХ ВІДПОВІДАТИ.

Діти дошкільного віку часто звертаються до дорослих із запитаннями, але не завжди вислуховують відповіді. Проте неухважність дитини до відповідей дорослого має і об'єктивні підстави. Ви можете розповідати зі знанням предмету, однак не цікаво, занадто складно.

Буває, що дитяче запитання є просто вербальним формулюванням проблеми, яку дитина вирішує для себе особисто. В такому разі дозвольте їй самій знайти відповідь, бо то є рух по спіралі розвитку, і ніхто інший за неї цей рух не здійснить. Як не може людина дихати за іншого, так само не можна розвиватися дорослому замість дитини. Зрозуміло, це не означає, що батьки повинні обмежуватися фразами на зразок: "Сам поміркуй". Ні, дитині завжди потрібна допомога у вирішенні конкретної проблеми. Як це зробити найоптимальніше? Наприклад, у вигляді навідних запитань, звернених до дитини. У такий спосіб ви і підкажете їй правильну відповідь, а відтак дасте можливість помислити самостійно. Важливо також, аби дорослий висловив своє позитивне ставлення до думок дитини. Емоційне забарвлення вербальної реакції дорослого на запитання дитини має дуже велике значення. Порівняйте варіанти реакції на прості запитання дитини.

"Звідки береться вітер?"

1. *"Звідки? Підеш до школи і там дізнаєшся".*

2. *"Це нелегко пояснити, цього вчать у школі. Але якщо тобі цікаво, я спробую пояснити. Вітер це що: сонце, вода чи повітря? Так, повітря, яке рухається. А ось чому воно рухається? Як ти гадаєш? Чи скрізь на нашій великій планеті повітря однаково тепле? Ні. Є місця де повітря дуже холодне. Є місця де дуже гаряче. Яке повітря легше - тепле чи холодне? Згадай, коли ми надували повітряну кульку, вона піднімалася вгору, бо повітря в ній було тепле. Якщо тепле повітря увесь час піднімається вгору, то холодне, навпаки, опускається до землі. Так відбувається рух. А рух повітря - то і є вітер."*

"Чому наша кицька мурчить?"

1. *"Подобається їй от і мурчить. Всі коти мурчать."*

2. *"Я люблю, коли вона мурчить. А чому саме, ти й сам, певно знаєш. Згадай, коли вона найчастіше мурчить? Коли від собаки захищається, чи коли її беруть на руки? Звичайно кицька мурчить, коли їй добре, коли вона поряд з тими, кого вона любить. Ти послухай уважно, може "перекладеш" її мурчання на людську мову, то й мені розкажеш, що вона каже. А як передають свої почуття інші тварини?"*

Либонь розширені коментарії тут зайві. У першому разі дитина швидше за все втратить інтерес, у другому - почне міркувати. Відповідаючи на запитання дітей, доцільно використовувати допоміжні засоби: малюнки, схеми, ігри.

Об'єкти та явища неживої природи, рослинний і тваринний світ дають нам можливість розвивати як розум, так і почуття дітей - подив, зацікавлення, захват.

Це кроки до розвитку пізнавальної активності. Використовуйте для цього будь-яку нагоду. Простір для фантазії не обмежений. Причому не обов'язково мандрувати за місто, можна звернути увагу дітей і на підвіконня у квартирі. Запропонуйте їй розглянути листя хатніх квітів через збільшувальне скло.

Дозвольте, при нагоді, роздивитися краплину води у мікроскоп, помилуватися Місяцем у бінокль. Обговоріть з дитиною, що вона побачила, разом пошукайте відповіді на запитання у книжках. Візьміть олівці, фарби... Природа, дає найбагатший матеріал для розвитку мислення і мови дитини. Жодний технічний винахід не замінить його.

Часто дитячі запитання викликають у батьків певні труднощі. То ж пропонуємо скористатися пам'яткою:

ЯК ВІДПОВІДАТИ НА ДИТЯЧІ ЗАПИТАННЯ

- 1. Ставтеся до запитань з повагою, не відсторонюйтесь від них. Уважно слухайте дитяче запитання, намагайтеся зрозуміти, що зацікавило дитину в тому чи іншому предметі, явищі, про яке вони запитують.*
- 2. Давайте короткі, доступні відповіді, не вживайте складних для розуміння слів, зворотів мови.*
- 3. Відповідь повинна не лише збагатити дитину новими знаннями, а й сприяти подальшим роздумам, спостереженням.*
- 4. Заохочуйте самостійну розумову діяльність дитини, відповідаючи на її запитання зустрічним "А як ти думаєш?"*
- 5. Відповідаючи на запитання дитини, намагайтеся включити її в спостереження за навколишньою дійсністю, читання, розгляд ілюстрацій.*
- 6. Даючи відповідь на запитання дитини, впливайте на її почуття, виховуйте гуманізм, чутливість, тактовність до оточуючих.*
- 7. Якщо відповідь на запитання дитини передбачає повідомлення знань, недоступних для її розуміння, не бійтеся сказати: "Дещо ти зараз не можеш осягнути, але трохи підростеш, більше дізнаєшся і сам зможеш відповісти на це запитання".*